

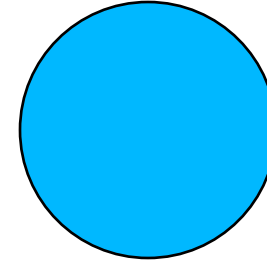
Vervolgcurcus Proeftuin Rekenen
 Tweede bijeenkomst
 3 februari 2016
 vincent jonker & monica wijers

Unit	Relative to previous
<i>thou</i> (th)	
<i>inch</i> (in)	1000 thou
<i>foot</i> (ft)	12 inches
<i>yard</i> (yd)	3 feet
<i>chain</i> (ch)	22 yards
<i>furlong</i> (fur)	10 chains
<i>mile</i> (mi)	8 furlongs
<i>league</i> (lea)	3 miles

- 1 league is .... miles
- 1 mile is ..... furlongs
- 1 furlong is .... chains
- 1 foot is ..... inches
- 1 yard is ..... inches
- 1 league is ..... yards
- 1 foot is ..... yard
- 1 inch is ..... chain

Programma

1. Terugblik en huiswerk
2. Kommagetallen
3. Meten
4. Huiswerk

Deel 1

TERUGBLIK EN HUISWERK

Proeftuin

- Dicht bij eigen praktijk en vragen
- Huiswerk – uitvoeren in de praktijk
- Uitmondend in een of meer producten
  - Lessen of lesactiviteiten
  - Materiaal (werkbladen, opdrachten, toetsen)
  - Lesopzet
  - Leerlijn
  - .....

Vorige keer

- Getallen centraal
  - Getalkennis
  - Handig en verstandig hoofdrekenen
  - Beetje breuken
    - Betekenis geven: *Ik verdeel $4 \frac{1}{2}$ liter saus over flesjes van $\frac{1}{4}$ liter. Hoeveel flesjes kan ik vullen?*

Huiswerk

Breuken:

- Vergelijk breuken in syllabus met breuken in jouw rekenmethode. Maak plan van zwakke rekenaars.

Getallen

- Hoe en wanneer (vorige keer gedaan)
- hoofdrekenactiviteit

Korte uitwisseling

Huiswerk – kommagetallen en meten

Ter voorbereiding op de tweede bijeenkomst:

- Zoek een opgave over meten en/of kommagetallen uit methode of toets waarvan jij weet dat deze moeilijk is (of moeilijk uit te leggen is)

Komen straks aan bod!

Kommagetallen.

gemiddelde temperatuur 20,8 °C

geschatte Nederlandse
bevolking in 2010
16 470,3 × 1000

percentage gemeenten met
100 000 of meer inwoners
30,1%

gemiddelde leeftijd van de
moeder bij de geboorte van het
eerste kind
1994 28,4
2000 29,9
2010 30,1

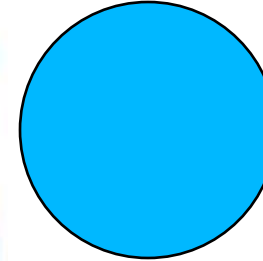
levensverwachting in jaren:
mannen 76,64
vrouwen 81,07

gasverbruik
06594.512 m³

aantal kinderen per vrouw
Nederland 1,53
Marokko 4,46

landoppervlak in km²
Arnhem 98,56

zwarte skimuts
€ 11,33

Deel 2

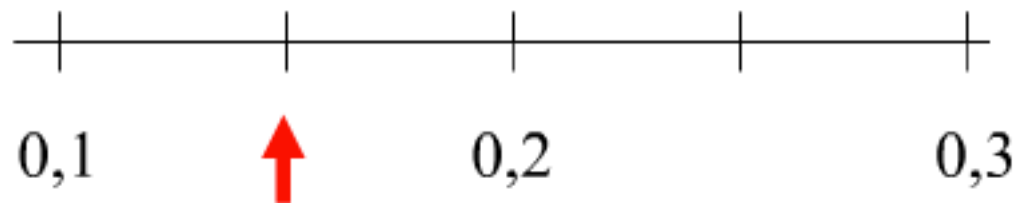
KOMMAGETALLEN

Bereken **ongeveer**: $8 \times 4,95 =$

Bereken **precies**: $16 \times 2,5 =$

Reken uit: $4 \times 7 \times 0,25 =$

Welk kommagetal hoort bij de pijl?

Opdracht

- Welk getal ligt precies tussen 2,9 en 2,11?

Alternatief:

Welke lengte maat ligt precies tussen 2,9 m en 2,11 m?

moeilijkheden kommagetallen

- 2,11 is groter dan 2,9 want 11 is groter dan 9
  - Oorzaak: betekenis van decimalen negeren
  - Oorzaak: uitspraak als 2 komma 11
- 2,546 is groter dan 2,6 want getal is langer
  - Oorzaak: betekenis decimalen negeren
- 0,09 opvatten als 9 tienden (of $9/10$)
  - Oorzaak: asymmetrie om de komma
- 4,447 afronden op 4,5
  - Oorzaak: blind zonder begrip (en onjuist) toepassen regel

$$0,14 + 0,7$$

- **Trucje:**

maak aantal cijfers achter de komma gelijk

- **Begrip (formeel/abstract):**

Expliciet relatie leggen met gewone breuken

$$\frac{14}{100} + \frac{7}{10} \quad \text{van tienden moet je dan honderdsten maken}$$

- **Begrip (model):**

getallenlijn met sprongen

- **Begrip (concreet):**

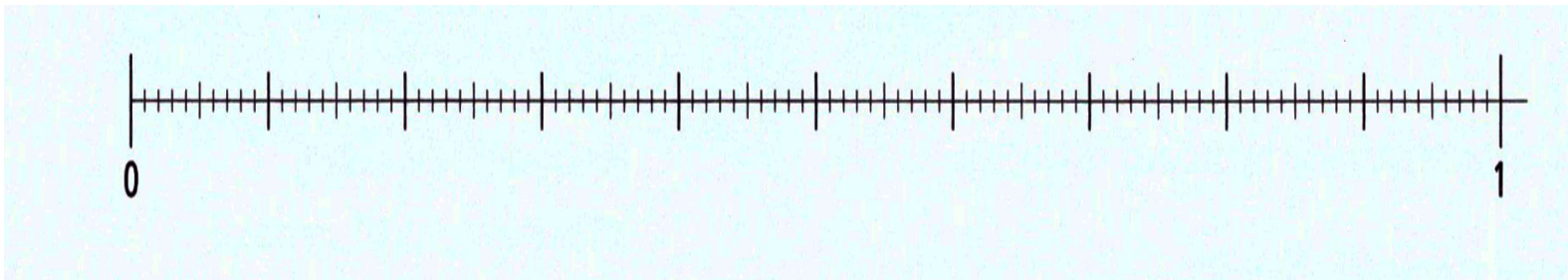
geld of maten: 0,14 liter + 0,7 liter is 14 cL + 7 dL

bespreek

- Leerlingen vinden het moeilijk om komma getallen met elkaar te vermenigvuldigen 0,35 x 0,65
- Moeten ze dit kunnen
  - Met rekenmachine?
  - Zonder rekenmachine?

Moeilijk ?

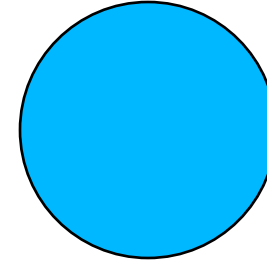
- In mijn toets die ik ga geven heb ik wel nog $1/8$ als decimaalgetal gevraagd. Ik heb ze uitgelegd dat het de helft is van $1/4$. Waarmee ze het zouden kunnen. Maar dat zou wel eens te hoog gegrepen kunnen zijn.

Tips

- Bij kale opgaven zonder rm:
  - Leer leerlingen: ‘maak er geld van’
- Getalkennis en –begrip
  - Aandacht voor schatten en afronden (rm)
  - Welk getal is dichtbij? Getallenlijn!
  - Werken met miljoen & miljard als maat
- Weinig tijd aan rekenprocedures besteden

Deel 3

METEN

Unit	Relative to previous
<i>thou</i> (th)	
<i>inch</i> (in)	1000 thou
<i>foot</i> (ft)	12 inches
<i>yard</i> (yd)	3 feet
<i>chain</i> (ch)	22 yards
<i>furlong</i> (fur)	10 chains
<i>mile</i> (mi)	8 furlongs
<i>league</i> (lea)	3 miles

- 1 league is .... miles
- 1 mile is ..... furlongs
- 1 furlong is .... chains
- 1 foot is ..... inches
- 1 yard is ..... inches
- 1 league is ..... yards
- 1 foot is ..... yard
- 1 inch is ..... chain

Belang van meten

- Vrijwel alle getallen in dagelijks leven zijn meetgetallen
  - verpakkingen; tijd; geld; weerbericht
- Veel dagelijkse handelingen hebben betrekking op meten
  - Instellen apparaten; klokkijken
- In de media (bijv. sport!) veel meetgetallen

Meten in po

- Ordenen en vergelijken (zonder maten)
  - groter – kleiner - even groot - lichter - zwaarder
- Gebruik van natuurlijke maten
  - passen – handen – schoenen
- Standaardmaten (metriek stelsel)
  - koppelen aan eigen meetreferenties en referentiematen
  - reconstructie
  - relaties tussen maten via meetinstrumenten
  - relaties tussen maten en voorvoegsels -> metriek stelsel
- Rekenen met maten
  - gebaseerd op begrip

Voorbeeldopgave PO

7 Schrijf de goede woorden in je schrift.

Kies uit: centiliter, liter, milliliter, kilometer, millimeter, seconden, minuut, uur, gram en kilogram.

- a De hartslag van de zieke is 74 slagen per .....
- b De ambulance rijdt met een snelheid van 120 ..... per .....
- c De hoesttablet weegt nog geen 0,1 .....
- d Door jouw lijf stroomt ongeveer 5 ..... bloed.
- e Na drie dagen koorts is het gewicht van de patiënt 1,5 ..... afgenomen.
- f Je moet deze injectie op de ..... nauwkeurig geven.
- g Morgen om 5 uur ben ik weer bij u, dus tot over 24 .....
- h Hier is een glaasje vers sinaasappelsap.
Dat is 20 ..... gezondheid!
- i Ik moet enkele ..... mijn adem inhouden van de dokter.

Wat moeten ze kunnen?

- $1 \text{ m} = \dots\dots\dots \text{ dm}$
- $150 \text{ ml} = \dots\dots\dots \text{ l}$
- $0,5 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{ g}$
- Noem iets wat ongeveer 1 m lang is
- Noem iets wat ongeveer 1 ml is
- Ik weet: $1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$.
Wat weet jij over maten?

Kern

- Maten betekenis geven
  - een deur is ongeveer 2 m hoog
  - hoe groot is een decimeter?
  - zelf meten
- Reconstructie van relaties tussen maten, vanuit bekende, **veelvoorkomende** relaties, in combinatie met de steeds terugkerende **voorvoegsels**

Veelvoorkomend

- Lengte

km – m – (dm) - cm – mm

- Inhoud (vloeibaar)

kubieke meter - L – dL – cL – mL

kubieke decimeter = 1 liter

kubieke meter = 1000 liter

- Gewicht

kg – g – mg

.....en de relaties hiertussen.....

GROOT

kilogram
 hectogram
 decagram
gram
 decigram
 centigram
 milligram

 microgram

kiloliter
 hectoliter
 decaliter
liter
 deciliter
 centiliter
 milliliter

giga	G	miljard
mega	M	miljoen
kilo	k	duizend
hecto	h	honderd
deca	da	tien
<hr/>		
deci	d	tiende
centi	c	honderdste
milli	m	duizendste
micro	μ	miljoenste
nano	n	miljardste

klein

kilometer
 hectometer
 decameter
meter
 decimeter
 centimeter
 millimeter

 micrometer

gigabytes
 megabytes
 kilobytes
byte

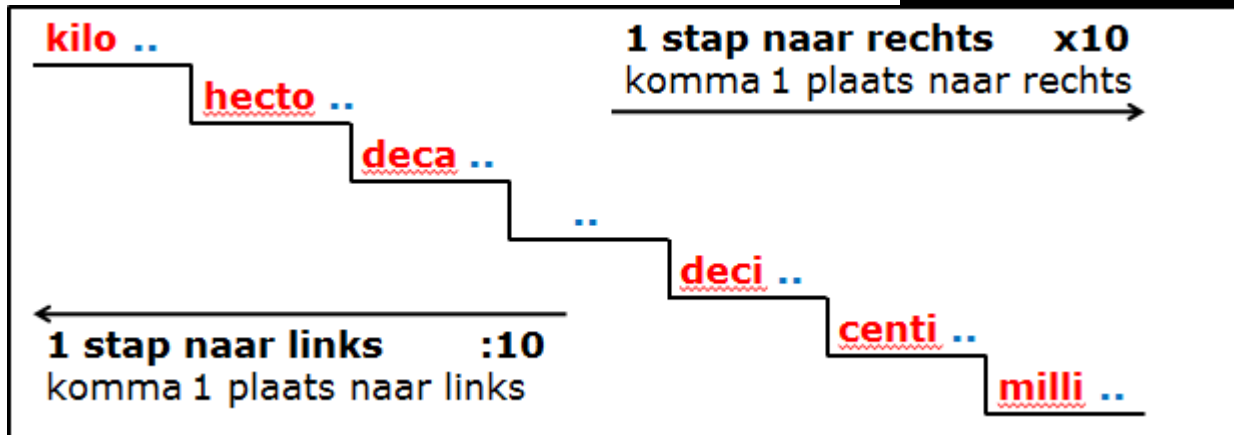
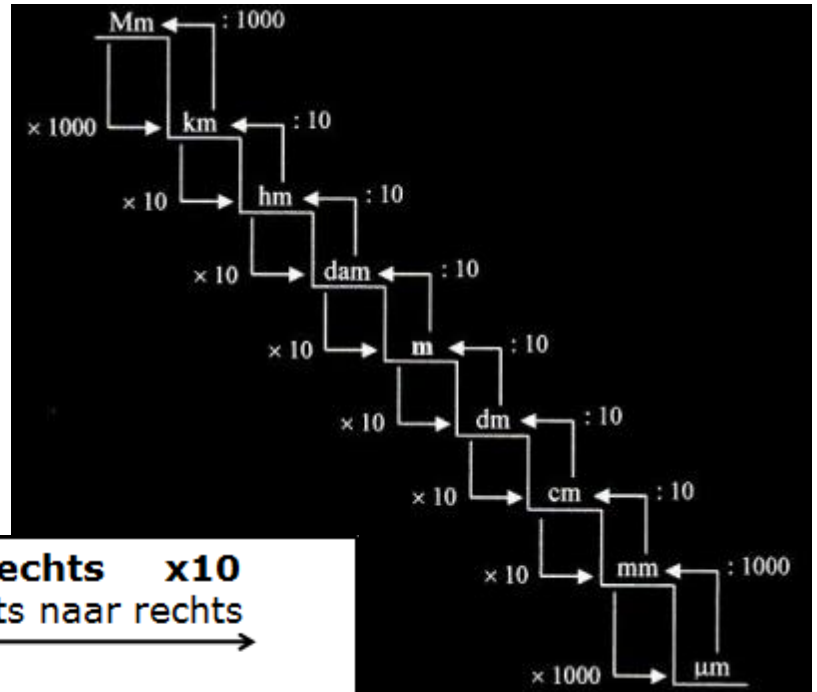
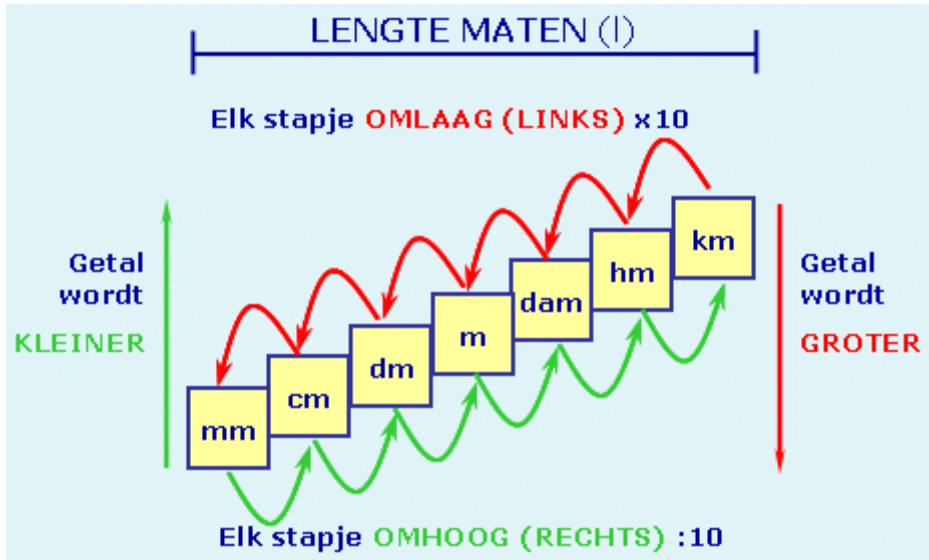
seconde

milliseconde
 microseconde
 nanoseconde

TAL Bovenhov
 Freudenthal Instituut
 Universiteit Utrecht
 www.fi.uu.nl

Helpt dit?

voorbeelden

Hoe leg je het uit?

Lastig in de praktijk

- Een inschatting maken van de inhoud of lengte.
- Berekeningen met schaal.

Moeilijke opgave - snelheid

- Julian fietst met een gemiddelde snelheid van 4 m/s. Hoeveel seconden doet Julian over een afstand van 180 m?
- Verhoudingsprobleem of meetprobleem?

lastig

- Een bekertje ijs voor één persoon bevat 0,2 liter.
- Is een grote bak met ijs van 4 liter genoeg om 24 leerlingen een gevuld bekertje te geven?

Oefenen vraag 2 **OUDE PAPIERFORMATEN EN A4**

Voordat het A4-formaat (210 mm bij 297 mm) in Nederland werd ingevoerd, waren er andere papierformaten.

Hoeveel A4-tjes passen er in de onderstaande oude formaten? Vul in.

Naam	Afmetingen (mm)	Aantal A4
Olifants	620 × 750	<input type="text"/>
Vierdubbel Klein Mediaan	800 × 1100	_____
Dubbel Royaal	650 × 1000	_____
Vierdubbel Schrijf	690 × 880	_____
Vierdubbel Bijkorf	750 × 940	_____

Voorbeeld

Ik snap dat nooit met vierkante meters en zo;
ik vergeet steeds hoe dat zit met die nullen.

Hoe ga je dit uitleggen?

Hoe geef je de leerling betekenisvol houvast?

Voorbeeld

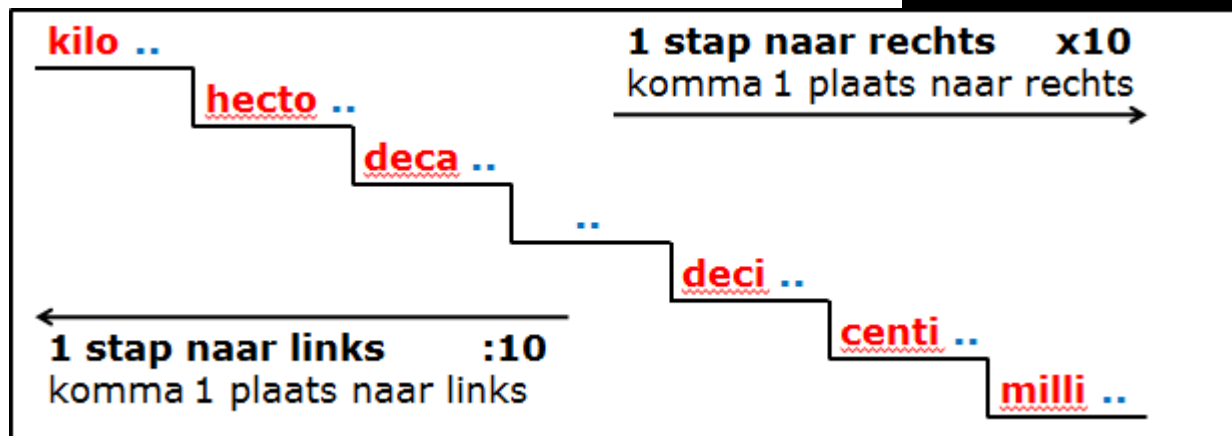
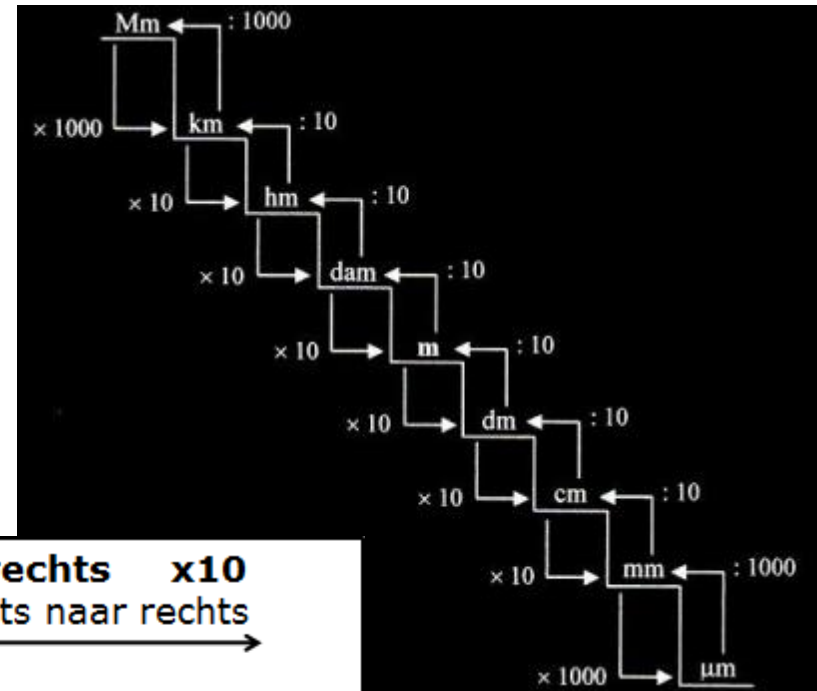
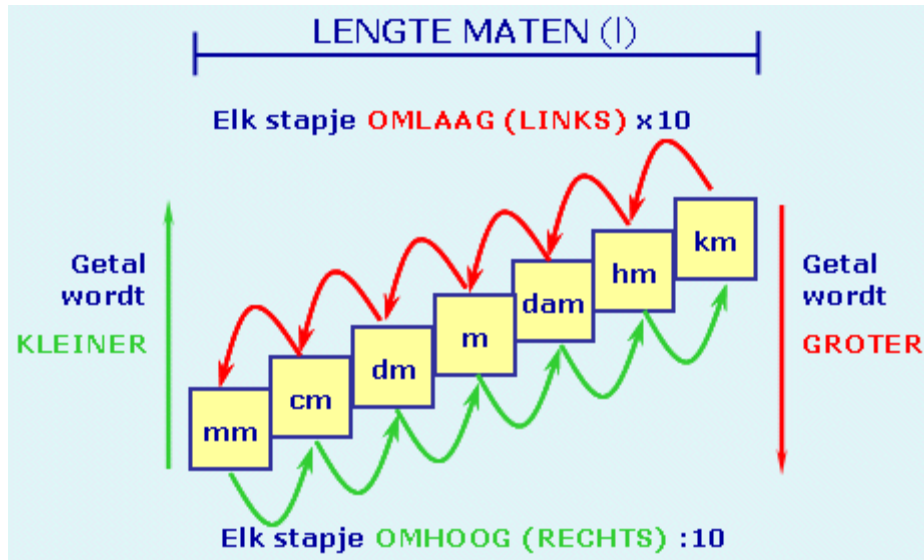
- Oppervlakte dat is toch lengte keer breedte:
Hoe kan een rond terras dan een oppervlakte hebben?

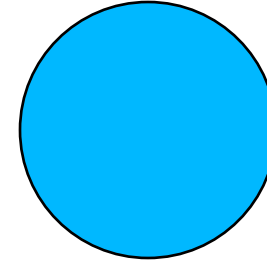
Wat ga je doen?

Tips

- Referentiematen
  - Voorstelbaar maken van maten
- Metriek stelsel
  - Voor zwakke rekenaars beperken tot veelvoorkomende relaties
  - Geen volledige trappetjes
- Oppervlakte– en inhoudsmaten omrekenen
  - mbv tekeningen, geen trapjes en nullen

Liever niet alleen trapjes

Deel 4

HUISWERK

Huiswerk

Verwerking

- Lees Ballering over metriek stelsel
- Leg aan enkele van je leerlingen/studenten 2 verschillende representaties van het metriek stelsel voor en vraag wat ze er van vinden

Voor volgende keer

- Zoek of bedenk een activiteit/werkvorm waarmee je de voorkennis van je leerlingen/studenten op het gebied van procenten kan vaststellen.
Neem deze mee